

UiT Norges arktiske universitet

VÆRØY- LITT OM PLANTER OG DYR

Andy B. Sortland, ILP, UiT - Norges Arktiske Universitet
andy.sortland@uit.no

EN ØY I ATLANTERHAVET

- Et atlantisk klima
- Mere sau og fugl enn folk
- Sauebeitet, fiskeriene og fuglelivet har preget flora og vegetasjon
- Mye «gammel» havstrand fra tiden før landhevingen

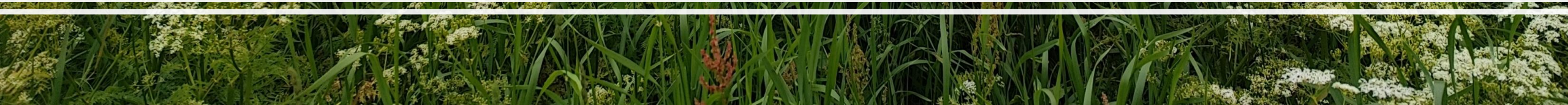

NÅ HAR DET RASKT SKJEDD STORE FORANDRINGER

- Vintrene er korte og milde – september er blitt en sommermåned
- Sauebeitet har opphørt - Trærne er kommet tilbake
- Innmark (slåttemark) og de fuktigste beitelene er grodd til med hundkarve (hundekjeks) - også på Mosken
- Introduserte fremmed-arter av planter sprer seg
- Men, de største forandringene har skjedd «ute av syne» – nede i havet

Hundkarve (Hundekjeks)

Fremmedarter

Buskfuru til
venstre

Sibirbjørnekjeks
til høyre

HAVET – HVA HAR SKJEDD I LOFOTEN?

HAVET – HVA HAR SKJEDD I LOFOTEN

SPESELT FOR VÆRØY - PLANTER

- Var tidligere uten trær og busker på grunn av fiskeriene og sauene
- Sauene holdt vegetasjonen lav og åpen – dette ga livsrom også for små og sjeldne planter
- Nordlandshagen er tidligere havbunn (sanddyner) som gir rikelig mineralnæringsstoffer (skjellsand) til sjeldne planter
- Noen planter som ellers i landet holder seg nede i fjæra, går høyt opp i heiene
- På grunn av det «atlantiske» klimaet finnes det her kystplanter som ikke finnes lengre nord i Norge og verden.
- Måstadheia har en svakt fuglegjødset vegetasjon-gress og molte trives

Skogløst også på grunn av Lofotfisket

Små og sjeldne arter

Snøsøte og fjellbakkestjerne

Kalkkrevende arter – dyneeng i Nordlandshagen

Stortveblad

Fjellflokk

Rynkevier

Strandplanter oppe på heia

Strandnellik

og

Strandkjempe

Planter med nordgrense ute i Lofoten

VÆRØY - DYR

- Har noen virvelløse dyr og insekter som er knyttet til det atlantiske klimaet
- Frosken er introdusert av mennesker
- Forvillede kaniner
- Mangler landlevende pattedyr – også smånagere?
- En grundigere undersøkelse vil nok avdekke mange interessante insekter og småkryp

Noen dyr med kyst-utbredelse

Svart skogsnegl og Kysthumle

VÆRØY – KA NU?

Måstad og Nordlandshagen trenger skjøtsel (beite/slått)

Turistene må holdes unna «mollsteinan» og «ørnehusan» og steinalderboplassene i Sørlandshagen

Steingjerdene, særlig på Måstad, i Breivika og oppe på heiene må få et form for vern som fortidsminner

Myrene på Sørland må mest mulig få være i fred

Måstad og Måstadheia

Måstadheia og Gjerdheia

Svært verdifulle fortidsminner «Ørnhus» og midlertidig steinalderboplass

Takk for oppmerksomheten!